

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Μ. Τρίτη 30 Απριλίου 2013

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος Πολιτεία (519e-520a)

Ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴν ἀναβάντες ἰκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χειρὸν ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον;

Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἐν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἦν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.

Ἀληθῆ, ἔφη ἐπελαθόμεν γάρ.

Σκέψαι τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ἀδικήσομεν τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους, ἀλλὰ δίκαια πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν, προσαναγκάζοντες τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι τε καὶ φυλάττειν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

A1. Από το παραπάνω κείμενο να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος: «**Ἐπελάθου, ... φυλάττειν**».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

B1. **βελτίστας φύσεις, καταβαίνειν:** Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παραπάνω όρων του κειμένου.

Μονάδες 10

B2. «**χειρόν**» – «**ἄμεινον**»: Να εντοπίσετε την αντίθεση στην οποία αναφέρονται τα δύο επιρρήματα και να τη σχολιάσετε.

Μονάδες 10

B3. Λαμβάνοντας υπόψη τη φράση του κειμένου «**συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκη**» και το παρακάτω κείμενο από τους Νόμους του Πλάτωνα, να προσδιορίσετε τα μέσα που χρησιμοποιεί ο νόμος για την επιβολή του και να σχολιάσετε σε ποιους κυρίως απευθύνεται.

«πρὸς τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔοικε διανοηθῆναι πώποτε τῶν νομοθετῶν, ὡς ἔξοκ δυοῖν χρῆσθαι πρὸς τὰς νομοθεσίας, πειθοῖ καὶ βία, καθ' ὅσον οἶόν τε ἐπὶ τὸν ἄπειρον παιδείας ὄχλον, τῷ ἑτέρῳ χρώνται μόνον». (Πλ. Νόμοι 722b)

«Κι όμως κανένας από τους νομοθέτες, καθώς φαίνεται, δεν έλαβε υπ' όψιν του αυτό: ότι δηλαδή, ενώ είναι στη διάθεσή μας να χρησιμοποιήσουμε δύο πράγματα στη νομοθεσία, την πειθώ και την βία, αυτοί όσο το δυνατό χρησιμοποιούν το ένα στον απάιδευτο όχλο».

Μονάδες 10

B4. Ποια είναι τα μέρη της ψυχής κατά τον Πλάτωνα, σε ποια σχέση βρίσκονται με τις τάξεις της πολιτείας και σε ποια σχέση πρέπει να βρίσκονται μεταξύ τους, για να θεωρείται ο άνθρωπος δίκαιος;

Μονάδες 10

B5. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη, απλή ή σύνθετη, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **βάθρο, επιτροπή, επιβίωση, λαθραίος, γεγονός, διηνεκές, προσαρμογή, ανέκδοτος, κάθετος, ρήτρα.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ίσοκράτους, Βούσιος, 28-29

Ἔχοι δ' ἄν τις μὴ σπεύδειν ὠρμημένος πολλὰ καὶ θαυμαστὰ περὶ τῆς ὀσιότητος αὐτῶν διελθεῖν, ἦν οὔτε μόνος οὔτε πρῶτος ἐγὼ τυγχάνω καθεωρακῶς, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν προγεγενημένων, ὧν καὶ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος ἐστίν· ὃς ἀφικόμενος εἰς Αἴγυπτον καὶ μαθητὴς ἐκείνων γενόμενος τὴν τ' ἄλλην φιλοσοφίαν πρῶτος εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκόμισεν, καὶ τὰ περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς ἀγιστείας τὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιφανέστερον τῶν ἄλλων ἐσπούδασεν, ἠγούμενος, εἰ καὶ μηδὲν αὐτῷ διὰ ταῦτα πλέον γίννοιτο παρὰ τῶν θεῶν, ἀλλ' οὖν παρὰ γε τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τούτων μάλιστ' εὐδοκμήσειν. Ὅπερ αὐτῷ καὶ συνέβη· τοσοῦτον γὰρ εὐδοξία τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλεν ὥστε καὶ τοὺς νεωτέρους ἅπαντας ἐπιθυμεῖν αὐτοῦ μαθητὰς εἶναι, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ἥδιον ὁρᾶν τοὺς παῖδας τοὺς αὐτῶν ἐκείνῳ συγγιγνομένους ἢ τῶν οἰκείων ἐπιμελουμένους.

ἡ ἀγιστεία: ἡ θρησκευτικὴ τελετὴ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- τῶν ὄντων:** την αιτιατική ενικού στο ίδιο γένος
ῶν: την ίδια πτώση και γένος στον ενικό
μαθητῆς: την κλητική ενικού
ἐπιφανέστερον: τον ίδιο τύπο στο θετικό βαθμό
τοὺς παῖδας: τη δοτική πληθυντικού
ὠρμημένους: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
καθεωρακώς: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του αορίστου β' στην ίδια φωνή
ἀφικόμενος: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου
ἐκόμισεν: το απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή
συνέβη: το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής του ίδιου χρόνου και φωνής

Μονάδες 10

Γ3. α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων: ὧν, πρῶτος (εἰς τοὺς Ἑλληνας), τῶν ἄλλων, εὐδοξία, εἶναι, συγγιγνομένους. (μονάδες 6)

β. «...καὶ τὰς ἀγιστείας τὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιφανέστερον τῶν ἄλλων ἐσπούδασεν, ἠγούμενος, εἰ καὶ μηδὲν αὐτῷ διὰ ταῦτα πλέον γίγνοιτο παρὰ τῶν θεῶν, ἀλλ' οὖν παρὰ γε τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τούτων μάλιστ' εὐδοκιμήσειν».: να τρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ